

SPIS TREŚCI

Przedmowa	11
Wprowadzenie: Próba konceptualizacji rosyjskiego procesu rewolucyjnego 1904–1934 ...	21
1. Różne interpretacje	23
Debata wśród emigrantów	24
Debata wewnątrz zachodniej lewicy	25
Schizma trockistowska	25
Teoria reżimów totalitarnych	26
Teoria konwergencji	27
2. Trzy modele interpretacyjne	28
Model liberalny	28
Model konserwatywny lub cykliczny	33
Modele marksistowskie	35
3. Niedoskonałości trzech modeli	39
Niedoskonałości modelu konserwatywnego	40
Niedoskonałości modelu liberalnego	42
Niedoskonałości modelu marksistowskiego	44
Rozdział 1. Rewolucje a rewolucja rosyjska	53
1. Rewolucje lub ewolucje europejskie w XIX wieku	55
Co wydarzyło się w Niemczech?	57
Przyczyny niepowodzenia rewolucji niemieckiej ...	59
Jak doszło do klęski rewolucji niemieckiej?	62

2. Zastosowanie modelu niemieckiego w kontekście rosyjskim	66
Wpływ doświadczenia niemieckiego na wydarzenia w Rosji	67
Bunt chłopski	68
Reformy społeczne w Rosji XIX wieku	71
Dwie fazy rewolucji	76

Rozdział 2. Kryzys 1905 roku.

Jego źródła i aktorzy	79
Liberalny punkt widzenia	79
Socjalistyczno-marksistowski punkt widzenia	81
Propozycja nowej interpretacji	83
1. Aktorzy rewolucji	87
Liberałowie	88
Robotnicy	96
Chłopi	99
Studenci	107
2. Preludium Rewolucji	110

Rozdział 3. Kryzys przedrewolucyjny 1905–1914 ..

Składniki kryzysu	115
Powszechny kryzys lat 1903–1904	117
Walka o Zgromadzenie w 1905 roku	119
Drugi kryzys 1905 roku	120
Kontratak Wittego 1905–1906	125
Porażka kadetów w Dumie	128
Drugi kontratak. Premierostwo Stołypina 1906–1911	129
Premierostwo Kokowcowa	135
Bilans w przededniu 1914 roku	135
Scenariusze po 1912 roku	137

Rozdział 4. Od wojny do rewolucji 1914–1917

1. Kryzys 1914 roku i jego właściwe znaczenie	143
Teza marksistowska, czyli determinizm rewolucyjny	143
Teza liberalna, czyli decydująca rola wojny	147
Przebieg kryzysu w latach 1915–1916	156
2. Proces rewolucyjny 1917 roku	154
Cechy charakterystyczne procesu i jego rozwój	154
Kryzys kwietniowy	158
Rząd tymczasowy i rady	160

Rozdział 5. 1917, czyli nierozstrzygnięta

rewolucja	167
1. Cztery etapy 1917 roku	167
Pierwszy rząd tymczasowy	167
Epizod umiarkowanego socjalizmu	168
Usiłowania prawicy	170
Przejęcie władzy przez bolszewików	171
2. Ogólna charakterystyka sytuacji w 1917 roku	172
Słabość zorganizowanych sił politycznych	172
Stopniowy spadek aktywności mas	173
Deficyt organizacji politycznej u zwyciężonych i u zwycięzców	174
3. Ku politycznej anarchii	177
4. Czy rewolucja społeczna była nieunikniona?	179
Powołanie Konstytuanty	180
Rozdanie ziemi chłopom	180
Problem pokoju	181
5. Sytuacja w chwili przejścia władzy przez bolszewików	182
Kapitalizm państwowy	183

Na wsi	183
W przemyśle	184
Zagadnienie wojny	184
Na płaszczyźnie politycznej	185
Rozdział 6. Decydujący rok 1918	191
Rozkład gospodarczy	192
Główny imperatyw: zakończyć wojnę	194
Rozkład polityczny	196
Katastrofalna sytuacja	198
Lenin ustanawia terror	200
Rozważania o socjalizmie i kapitalizmie	202
Komunizm wojenny	205
Lenin improwizuje nacjonalizację	207
Nacjonalizacje i ich przyczyny	211
Utworzenie Armii Czerwonej	215
Sytuacja na początku 1919 roku	216
Przekształcenie Partii	219
Rozdział 7. Komunizm wojenny. Wojna domowa i utrwalenie władzy bolszewickiej	223
Układ sił	223
Działania wojenne na czterech frontach	224
Jak bolszewicy utrzymali się przy władzy?	226
Dalszy marsz na lewo	228
Koniec marszu na lewo	230
Zrównanie społeczne	232
Dwa kluczowe czynniki: nowoczesna wojna i słabość społeczeństwa	235
Komunizm wojenny	236
Partia przejmuje wszystko	237

Aneks: Rola świata chłopskiego u Marksa i Lenina	242
Rozdział 8. NEP 1921–1929	249
1. Przypomnienie kwestii komunizmu wojennego ..	250
Likwidacja klas	250
Przyczyny rozkładu społecznego	251
Komunistyczna monopartia	252
Socjologiczna charakterystyka Partii	255
Znaczenie wojny dla uzasadnienia monolityczności	258
Czynnik ideologiczny	259
Rzeczywista sytuacja	260
Kłęska komunizmu wojennego	262
2. Kryzys 1921 roku	263
Lewacki nurt wewnątrz Partii	263
Lewackie tendencje w kraju	264
Bunt chłopski	266
Lenin improwizuje NEP	267
Trudności NEP-u	270
3. Możliwe rozwiązania	273
Polityka Trockiego	273
Rozwiązanie Bucharina	276
Rozdział 9. Geneza stalinizmu, czyli zwycięstwo ideokracji biurokratycznej	281
Spółczesność stalinowska, czyli odnowienie komunizmu wojennego	282
Życie polityczne wewnątrz Partii	288
Początki planowania	295
Planowanie i kolektywizacja	302
Zaimprowizowanie gospodarki ideologicznej ..	311

Efekty: potęga przemysłowa i militarna ZSRS.	319
Czystki stalinowskie.	324
Dlaczego pozwolono Stalinowi działać?	329
Rozdział 10. Podsumowanie	
[Analiza doświadczenia sowieckiego].	333
Streszczenie dotychczasowej analizy.	334
Socjalizm i jego prawdziwe narodziny	337
Zwycięstwo socjalizmu	341
Wojna. Stalinizm narodowy	346
Czy reżim może ewoluować?	349
Chruszczow i destalinizacja	351
Breżniew i zarządzanie reżimem	355
Kalendarium.	358
Indeks osób	377